

Inatsisartunut ilaasortaq
Aleqa Hammond (S)
-MAANI

Besvarelse § 36 ALHA arbejdsgiver Inatsisartut

Asasara Aleqa.

Inatsisartut Naalakkersuisunut sulisitsisutut inissisimanagerat pillugu apeqqutigisannut qujanarujussuaq. Imatut apeqquteqarputit:

"Aningaasaqarnermut naalakkersuisup Palle Christiansenip Inatsisartut sulisitsisorinagit oqarnera sumik tunngaveqarnersoq apeqqutigaa aammalu suna inatsit tunngavigalugu taamatut naalakkersuisuniit oqaluttoqarnersoq apeqqutigiumavara?"

Inatsit oqaaseqarninni tunngavigisara tassaavoq Danmarkip Naalagaaffiata Inatsisai Tunngaviusut. § 3-mi allassimavoq:

"Kunngi inatsisartullu suleqatigiillutik inatsisiliortartussaapput. Kunngi aalajangiisussani qullersaasussaassaaq. Eqqartuussisarneq eqqartuussisut qullersaaffigisassaraat."

Taamaalilluni pissaaneqarfiit pingasunut avissimanagerat uagut innuttaasutut naalakkersuinikkut pissaaneqarnitsinnut tunngavissatut pisariaqartitarput aalajangersarneqarpoq. Soorunalimi Folketingip/danskit naalakkersuisuisa aamma Inatsisartut/Naalakkersuisut akornanni pissutsit assigiinngillat. Kisiannili tunngaviusumik periaaseqarneq tassa pissaaneq susassaartut arlallit assigiinngitsut akornanni agguarsimassasoq uanga tunnginnit isigalugu pingaarnerpaavoq.

Tuloruseruna eqqarsarnertooq Charles-Louis de Secondat Montesquieu (1689-1755), pissaaneqarfiit pingasunut avinneqarnerata nassuiarneqarneranut nersualaagassaasoq. Atuakkiamini "Inatsisip anersaava"-ni 1748-meersumi allaaseraa pissaaneqarfiit assigiinngitsut pingasut qanoq imminnut sissueqqissaartiginersut. Tassaapput inatsisiliortut, eqqartuussiviit naalakkersuisullu. Montesquieu isumaqarpoq pissaaneqarfiit taakku pingasut avissaartisimanissaat pisariaqartoq.

Inatsisartunut Naalakkersuisunullu tunngatillugu Montesquieu naapertussagaanni taakku avissaartisimanissaat pingaaruteqarpoq imminnullu nakkutigeqatigiillutik, imatut tunngavilersuut aallaavigalugu:

"Inatsisiliornermut naalakkersuiner Mullu oqartussaassuseq inummut ataatsimut imaluunniit atorfilinnut taakkuinnaasunut ataatsimoortineqartaraangat kiffaanngissuseqarto-

18. oktober 2010
Sagsnr. 2010-039613
Dok. Nr. 483650

Postboks 1037
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 46 14
E-mail: oed@nanoq.gl
www.nanoq.gl

qartanngilaq; pissutigalugu ersisoqalersarmat, kunngip, kaasariq dronningilluunniit naqisimanninniarluni inatsisinik atuutilersitsisup naqisimannilluni taakku atuutsissammagit.”¹

Tamatumuuna Naalakkersuisuniittut Inatsisartuniittulluunniit ilaat naqisimannissutissanik inatsisiliorniarlutik pilersaaruteqarnerarlugit oqanngilanga. Kisianni isumaqarpunga pissaaneqarfiit pingasunut avinneqarsimanerannik tunngaveqarneq nutaaliaasumik innuttaasut oqartussaaqataanerannut tunngaviliisuulluinnartoq. Akunnitsinni nakkutigeqatigiissinnaasariaqassaagut aalajangiisarnitsinnullu tunngavilersuisinnaasariaqartassalluta.

Apeqquteqarninnut tunngavilersuuteqarninni oqaatigaat ”Naalakkersuisut tassaapput Inatsisartunit akuerisat aammalu Inatsisartunit sulisinneqartut.” Ilumoorpoq Inatsisartut Naalakkersuisut toqqartarmatigit Namminersorlutik Oqartussat suliassaataannik ingerlatsisussanngorlugit kiisalu Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit aalajangiunneqartunik piviusunngortitsiniartussanngorlugit ingerlatsisussanngorlugillu. Taamatutaaq ippoq Inatsisartuni amerlanerussuteqartut toqqarsinnaammasuk Naalakkersuisunut ilaasortaq taakkuluunniit tamaasa piffissap qinigaaffiup sinneranut sulisinnaajunnaartussanngorlugit. Taamaapportaarlu Naalakkersuisut siulittaasuat qinersisussanngortitsisinnaammat taamaalillunilu qinersisartut nalileeqqullugit qinnuigisinnaallugit².

Soorunalimi siuliini allassimasut pissutigiinnarlugit ulluinnarni ataqseqatigiilluta suleqatigiinnissarput allanngornaviannigilaq. Taamaapportaarlu Naalakkersuisut inatsisit aalajangiinerillu Inatsisartut akuersissutigisaat malittussaammatigit. Kisianni tamanna innuttaasunut tamanut atuuppoq. Taamaattumillu innuttaasut uagut sulisitsorpiavitsitut isigaakka. Taakkumi sinnerlugit Inatsisartuni Naalakkersuisunilu suligatta. Innuttaasullumi taasinerisa aalajangertarpaat kikkut Inatsisartuni amerlanerussuteqassanersut taamaalillutillu Naalakkersuisunngortitsisinnaanngorlutik. Tamannaavorlu oqaaseqarninnut tunngavilersuutigisara.

Neriuppunga apeqqutigisat akisimassallugu qilanaarpungalu inuit naalakkersuinikkut pissaaneqarnerat pillugu kingunissalimmik oqallittoqartuarnissaanut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Palle Christiansen

¹ C. L. de Montesquieu: ”The Spirit of Laws” , <http://www.constitution.org/cm/sol.txt>.

² Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 20. oktober 1988-imeersoq.